

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta 5, poštni predal 22.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Maribor, Ruška c. 5, poštni predal 22.
Ljubljana, Poljanska c. 12, pošt. pr. 104.

Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane 1— Din. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda 1— Din. V oglašnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta 225 D. Pri večjem številu objav popust.

Št. 8.

V Mariboru, sredo 26. januarja 1927.

Leto II.

Po volitvah v oblastne skupščine.

Nimamo še natančnih podatkov o volilnih rezultatih v državi, vendar je že sedaj jasno, da so vladne in režimovske stranke večinoma nazadovale, vendar ne dovolj, da bi se moglo govoriti o plebiscitarnem izrazu ljudskega nezaupanja in ljudske nezadovoljnosti.

Kar se posebno Slovenije tiče, je bilo vsakemu objektivnemu ocenjevalcu naših političnih razmer že prej jasno, da bo SLS tudi pri oblastnih volitvah pokazala svojo organizacijsko, agitacijsko in politično premoč, da bo radičevsko gibanje v Sloveniji likvidirano, da bodo demokrati nekoliko napredovali — in da bo združeno razredno delavstvo pri teh volitvah, po tolikih letih padanja, končno pokazalo, da število socialističnih glasov spet močno narasča.

Socialisti imamo v mariborski oblasti 3 mandate, in to enega v Mariboru (mesto), enega v Mariboru desni breg in enega v mežiški dolini, v ljubljanski oblasti pa en mandat v trboveljskem volilnem okraju. Če pa preštejemo število vseh glasov, ki smo jih dobili združeni delavci v Sloveniji, tedaj vidimo, da smo povsod napredovali, da je število teh glasov tako, da bi nam v slučaju propora, in če bi bila Slovenija ena upravna in politična celota, moralo pripadati večje število mandatov.

Kar se tiče posameznih krajev v Sloveniji, je zlasti vredno omeniti strumno soc. manifestacijo mariborskega delavstva, ki je v tako velikem številu glasovalo za našo kandidatno listo ter zavedni nastop delavcev na desnem bregu Drave (zlasti pa vrle delavce in sodruge v Rušah), ki so v nekaterih krajih kompaktno glasovali za našo listo.

Za Slovenijo je vendar simptomatično, da so se volilci vzdržali volitev v nenavadno visokem številu. Doslej je bila v Sloveniji običajna zelo visoka udeležba pri volitvah. Pri teh volitvah je pa v nekaterih okrajih glasovalo komaj 50 odstotkov vpisanih volilcev, dasi je vladalo baš to nedeljo po vsej Sloveniji prav lepo vreme. Še celo v mestih samih je ostal visok odstotek volilcev doma. Vprašanje je sedaj, ali je to pripisovati razočaranju in ljudski brezbriznosti za ves meščanski, patriotski buržuazni politični dirindaj, ali pa omalovaževanju samoupravnih skupščin od strani volilcev, ki niso bili, vsled kratkega volilnega roka, še dovolj opozorjeni na veliko važnost samouprav in ogromnega dela, ki ga v prid ljudstva te samouprave lahko vršijo, ako so v pravih rokah? Najbrže je iskati vzrok tej slabi udeležbi nekoliko v tem drugem, še največ pa v prej omenjenem razlogu. Dejstvo je, da so bili slovenski volilci — in ne samo slovenski — doslej še vedno obrnjeni; pri vsakih volitvah se jim je obljubljalo nekaj novega, tehtnega in izdatnega, bilo pa ni nikoli nič; nasprotno: od volitev do volitev so še marsikaj izgubili. Ne smemo se tedaj čuditi, če se loteva volilcev apatija, če se abstenirajo od volilne borbe in od volitev samih.

Kako bodo rezultati teh volitev uplivali na vladno politiko in na ves režim, ni še dovolj jasno. Ne vemo, ali bo končno konec Uzunovičevemu večnemu reševanju vladne krize — ali se bo vlada sploh ozirala na javno mnenje, ki je pri teh volitvah pokazalo, da ne mara več take pogubne vlade in režima. Mogoče je celo, da se bo g. Uzunović delal, kakor da ni bilo sploh nobenih volitev vmes in da bo še nadalje služil nejasnim kombinacijam. Mogoča je celo še hujša, zato pa vsaj bolj odkrita diktatura, mogoče je, da se bo tako ali tako še nadalje slepo delalo na upropačenju vsega — toliko je pa že sedaj gotovo, da bodo morale vse tiste stranke, ki so šle v to borbo kot opozicijske stranke, in dosegle volilne uspehe, voditi tudi v samoupravnih skupščinah strogo opozicijsko politiko, stopiti v samih samoupravah v odkriti boj proti takemu vladanju, proti taki politiki in sploh proti takemu režimu. V tem oziru čakajo zlasti našo SLS težke naloge. Če bo hotela sodelovati v beograjski vladi, ne bo mogla doma uveljaviti samouprave, kajti Beograd je do neumnosti centralističen, samouprave so pa trajno nasprotje vsakega centralizma. O tem bo še prilika pisati.

Kar se same Radičeve stranke tiče, treba priznati, da je na Hrvaškem in v Dalmaciji še razmeroma dobro odrezala. Padlo je sicer precej število njegovih volilcev, vendar pa ne tako močno, kakor je najbrže vlada pričakovala. Kajti vlada je te volitve razpisala tudi zato, da vidi, ali in koliko je Radiča vrag vzel. V tem pogledu je Uzunović ostal gotovo razočaran. Glede radikalne stranke, je tudi ta v svojih starih domenah za silo ohranila prestiž, samostojni demokrati pa niso v notranjosti države toliko napredovali, kakor je Pribečević prerokoval. Pač pa so znatno napredovali v Sloveniji. Te volitve so v glavnem ostavile razmerje politične moči neizpremenjeno.

Omenili smo že začetkoma, da je SLS organizirana stranka in stranka, ki je močno usidrana v narodu. To je boljše priznati. Proti taki močni in besni stranki, ki ima svoje tradicije in svojo linijo, je mogoče uspešen boj le z močnim, trajnim organizacijskim delom, ki se ne sme vršiti le za časa volitev, nego ves čas, vsa leta, dosledno, resno, mirno, a vendar aktivno in nepokolebljivo.

Mi socialisti bomo v samoupravah nadaljevali boj, ki smo ga začeli pri teh volitvah za ljudsko samoodlobo in samoupravo. Nadaljevali bomo obenem z našim organizatorskim in izobraževalnim delom, dobro se zavedajoč, da bomo odslej od volitev do volitev napredovali.

Zlasti pa bomo sedaj delali na utrditvi delavske enotnosti v samih organizacijah, med samim delavstvom, ker so nam močne in skozinškoz številno in duševno enotne organizacije najzanesljivejše jamstvo naše zmage.

Socialistični glasovi v ljubljanski in v mariborski oblasti.

Ljubljana (mesto) glasov:	941
Ljubljanska okolica:	1278
Srez Laško:	1741
Srez Radovljica:	859
Srez Litija:	742
Srez Brežice:	352
Srez Kamnik:	371
Srez Kranj:	516
Srez Krško:	133
Srez Novomesto:	263

Mariborska oblast:

Maribor (mesto)	1528
Maribor (desni breg)	1671
Maribor (levi breg)	320
Srez Dravograd:	1747
Srez Konjice:	161
Srez Ljutomer:	45
Ptuj:	530
Celje (mesto):	70
Celje okolica: (nimamo še natančnih podatkov).	
Slovenjgradec:	718
Srez Šmarje:	63

V ljubljanski oblasti smo dobili en mandat.

V mariborski oblasti smo dobili 3 mandate.

Socialisti smo v vseh srezih in v mestih močno napredovali. Ako bi volilni red ne favoriziral večinske stranke, bi bilo število naših mandatov mnogo večje, nego je. Prvi skupni nastop razrednega delavstva je pokazal, da smo močni in da moramo po tej poti naprej — do zmage!

Delavske razredne stranke v ostalih pokrajinah niso nastopile skupno, in so zato njihovi uspehi v nekaterih krajih manj pomembni, nego bi sicer bili. V Zagrebu so razredni delavci glasovali za komunistično kandidatno listo in za socialistično. Komunisti so dobili dva mandata. V Beogradu so dobili nezavisni delavci 830 glasov, ujedinjeni delavci 293. Če bi obe fronti nastopili skupno, bi dobili razredni delavci mandat. Iz ostalih pokrajin nimamo še natančnih podatkov, vendar so delavske kandidatne liste dosegle povsod znatne uspehe.

Delavstvo v Trbovljah je zmagalo.

Trbovlje, 24. jan.

Za Trbovlje so se meščanske stranke zadnje čase močno zanimale. Prej se niso dosti zmenile za krivice, ki se nam dan za dnem gode; za redukcije, za skrajno skrčeni zaslužek, za skrajno priganjanje na delu. Vse te naše krize in težave smo morali prej sami prenašati — sedaj, za časa volilne borbe so nam pa našli govorniki vseh mogočih političnih veroizpovedovanj, da so se vsa leta hudo borili za nas, in da se hočejo še vse hujše boriti v prihodnosti. O, bog! Če bi bilo od vsega, kar smo v tem pogledu slišali, samo nekaj res, bi se nam moralo goditi bolje kot indijskim maharadžem. Pa smo rudarji vendarle nekoliko pametnejši, nego si ti ljudje mislijo, in nismo zato naselili lepim besedam in obljubam. Poznamo te meščanske in njim podobne volilne virtuoze in nimamo namena, služiti jim tudi politično, potem ko smo gospodarsko itak že dobesedno zasluženi.

Naše delavstvo je od vsega začetka odklanjalo meščanske epigone in se v svojih organizacijah pripravljalo na skupno zmago. Priredili smo v stvari en sam veliki javni shod — vse drugo smo pa vršili na sestankih in potom agitacije od moža do moža. Uspeli smo. Velika večina trboveljskega delavstva je glasovala za socialistično kandidatno listo.

Med onimi, ki so skušali razbijati delavsko enotnost, so bili zlasti »Naprejevci«. V podtikanju in nerganju so prekašali celo klerikalce same. Ko niso mogli drugače, so skušali pa vsaj ljudi omaložiti. Klerikalcem in sploh meščanom je to početje silno ugajalo. »Slovenec« sam je pa črno na belem napisal, da hodijo klerikalci pod vodstvom Arn-

ška in Bernota razbijati delavske shode! Kaj hočete še več?

Delavstvu v Trbovljah je jasno, da računa ta skupina preveč v delavsko popustljivostjo. Mi smo te ljudi pustili več let blatiti delavski pokret in ga uničevati. Sedaj nam je pa vsega tega več kot zadosti. Naj se »Naprejevci« nič več ne igrajo! Opozorjeni so. Pokazali jim bomo, da se zna naša popustljivost spremeniti v skrajno nepopustljivost, ki jo bojo občutili v taki obliki, da jim bo v trenutku zadosti. Opozorjeni ste torej! Pozor na vlak, ki teče z brzino devetdesetih kilometrov na uro. Kolizija bo strašna.

Na nas niso pritiskale samo meščanske stranke. Konstatiramo, da tudi zastopniki oblasti se niso obnašali tako, kakor bi bila njihova dolžnost. O tem kaj več prihodnjič.

Udeležba pri volitvah bi lahko bila v splošnem mnogo večja. Da je bilo število oddanih glasov mnogo nižje, kot število vpisanih volilcev, je pripisovati v prvem redu zastarelemu volilnemu seznamu, ki je bil sestavljen že pred dolgimi leti, vsled česar je še danes vpisanih tudi precej takih, ki so že v ruši — pa tudi obupu, ki objema volilce vsled splošnega propadanja na vseh poljih javnega, gospodarskega, socialnega in političnega življenja.

Razredno zavedno in aktivno trboveljsko delavstvo je pa storilo svojo dolžnost in koncentriralo svoje glasove na naši listi. Mi smo ogromno napredovali in smo sedaj odločujoča politična sila v Trbovljah; s to silo bodo morali gospodje računati.

Zahvaljujemo se trboveljskim rudarjem za izkazano zaupanje in za njihovo požrtvovalnost. Delali bomo povsod in z vsemi silami za pravice ognjetenega in izkoriščenega delavstva. Živela delavska enotnost!

Naročajte in širite „Del. Politiko“.

Izid volitev v ljubljansko oblast.

Ljubljana, 25. januarja 1927.

Vkljub vsej pridnosti naših agitatorjev in dobri politiki delavskih strank bojna sreča v tem volilnem boju ni bila na naši strani. Po dosežaj zbranih rezultatih, ki se bodo spremenili kvečjemu v naš prilog, smo zbrali v naši oblasti 7236 delavskih glasov in vendar smo dobili samo (v laškem srezu) en mandat.

Zlasti v ljubljanski okolici smo imeli smolo. Zbrali smo 1278 glasov, pa smo ostali brez mandata, dočim so samostojni kmetijci za borih 55 glasov, ki so jih imeli več, kot mi, dobili mandat. Tudi v Ljubljani sami, kjer smo zbrali 941 glasov, smo samo radi par desetih glasov izgubili mandat.

Veliko razdejanje v 6-letni bratomorni borbi je ravno Ljubljani in okolici (kjer se je vršila najhujša borba za centrale), prizadelo tak razkroj, da bi bil vsaj mali zunanji uspeh, kar najbolj potreben za zopetni razmah našega gibanja. Zaenkrat je ta sicer izostal, vendar 220 zbranih glasov v Ljubljani in okolici priča, da dolgo časa tudi brez zunanjih uspehov ne bomo ostali.

Ko že obravnavamo ta dva okraja, je treba pripomniti, da smo si nekaj tudi sami krivi na neuspehu. V Ljubljani sami organizacijski aparat ni brezhibno funkcioniral. Precej nam je škodovala — zlasti v Šiški — disharmonija, ki se je pojavila na šišenskem shodu, na katerem je M. cel Žorga kot govornik »Enotnosti« razčiščeval one probleme, ki nas ločijo od levicarjev, na tak način, ki je nujno moral potlačiti polet in veselje do agitacije pri poslušalcih. Da je bila stvar še bolj temeljito opravljena, se je pripustilo k besedi še znanega Kisovca, ki je s svojim neslanim natolcevanjem do kraja skisal bojno razpoloženje naših zaupnikov.

Na ta način smo zgubili ravno na teh voličih par sto glasov, ki bi bili pripomogli, če že ne do ljubljanskega mandata, pa vsaj do impozantnejše številke. Sicer bomo pa te probleme obravnavali v posebnih člankih zato, da za prihodnjic odpravimo storjene napake in pokažemo, da velja proletarska demokracija za tiste, ki so v službi proletarske stvari, za tiste pa, ki očitno rušijo proletarsko stvar na korist buržuazije je pa treba pred vsem proletarskega — korobača.

Menda vsaj sedaj ne bo treba več dokazovati, da so bernotovci res razbijali, kajti obsodil jih je že proletariatski svet, da jim je dal v Ljubljani celih 77 glasov in v okolici pa 191, s katerimi so pa proletariatu vendarle pošli en mandat.

Treba se je zavedati, da bi bil tudi mandat v okrožju Maribor deseti beglzanjski v rokah proletariata, če bi imela ta skupina vsaj nekoliko proletarskega čustvovanja.

Neradi, a vendar moramo odkrito povedati, da so na stvari mnogo zakrivali sodrugi iz Mežice, ki so z našo odlično pripomočjo dobili mandat, ki pa obenem niso z dovoljno energijo pritisnili na vodstvo svoje skupine v Ljubljani, da bi ne postavila svojih razbijalskih list v onih okrajih, kjer ni mogla pričakovati na najmalenkostnejši uspeh, ki je pa vendarle odzrla proletariatu mandat.

Naj se ti sodrugi zavedajo, da je bodoče skupno delovanje odvisno od tega, če bodo oni umeli, dobro z dobrim vračati!

Pri tej priliki je treba še pripomniti, da so volilni imeniki, zlasti v občinah ljubljanske okolice škandalozno sestavljeni, tako da je samo v občini Moste bilo najmanj 50 naših sodrugov ob volilno pravico. Tudi to je poglavje, katerega bomo natančneje obravnavali.

Študija volilnih rezultatov je tako zanimiva in tako koristna, da jo je treba prav temeljito obravnavati, ker nam bo ravno ta obravnava odgovorila na danes tako aktualno vprašanje: »Kaj sedaj?«

Zlasti je važno, da odgovorimo na to vprašanje z ozirom na naše razmerje do ostalih delavskih skupin.

Izven vsakega dvoma je dejstvo, da si ves proletariatski brez razlike politične pripadnosti želi skupnega nastopanja napram kapitalistični gospodi. Vemo, da so sodrugi okrog »De-la« z nami vred o tem trdno prepričani, vemo pa tudi, da zlasti sodrugi pri »Enotnosti« nič radi ne slišijo o formiranju enotne delavske stranke.

Ta vprašanja so za sedanjí položaj najbolj pereča in treba jih bo korajžno obravnavati, vključno njihovi ogromni delikatnosti. Priporočati pa je velike previdnosti, veliko strpljenja in širokogrudnosti, — kajti vsi skupaj imamo gotovo en občutek, da so za vso bodočnost važni proletarski interesi na tehtnici. Kolikor bo v naši moči bomo radi prispevali k razčiščenju teh vprašanj. Za enkrat je pa treba konstatirati, da smo bili med volivno borbo na najboljši poti, kajti izvojevali smo delavskemu razredu Slovenije 15 tisoč glasov, ki bodo lahko dobra podlaga za nadaljní razmah. Treba je pa ponovno povdariti, da bi tega uspeha brez enotnega nastopa pod nobenim pogojem ne bilo. Preveč resnične so besede dr. Lemeža, ki jih je izgovoril na shodu v Mestnem domu, da je za enkrat stvar v tem, da našemu razrednemu nasprotniku dokažemo, da smo sploh še tukaj.

Kakor je problem proletarske enotnosti zelo kompliciran in težko rešljiv, vendar upamo, da se bo dobrim duhomom v vseh delavskih skupinah posrečilo najti platformo, da to enotnost v eni ali drugi obliki ohranimo, in še dalje utrjujemo.

Fr. Svetek.

Deset tisoč rdečih kmetov!

V Burgenlandu, avstrijski pokrajini, ki je preje pripadala k Madžarski, so se pred kratkim vršile volitve v kmetško zbornico (kmetijsko družbo), pri katerih so prvič nastopili mali posestniki z lastno socialistično listo. Nastopile so tri stranke in sicer: socialisti, krščanski socialisti (klerikalci) in Bauernbund. Od 42.615 glasov so dobili: socialisti 10.640, krščanski soc. 18.193 in Bauernbund 13.782 glasov. To so torej rdeči kmetje! Radi tega dogodka vlada med avstrijskim proletariatom neiz-

merno veselje. V Burgenlandu imajo še vedno največ zemlje madžarski grofje, ki so prave pijavke ljudstva. Krščanski socialisti pa so njih največja opora. In ni tedaj čudo, ako so se mali posestniki priključili socialni demokraciji, ki je še le pred kratkim nastopila s svojim agrarnim programom. Čas je, da tudi naši mali posestniki pokažejo klerikalcem hrbet in se pridružijo delavcem, ker so tudi oni le delavci in imajo torej skupni interes.

Novo leto za rudarje — novo gorje!

Pretečeno leto je bilo za naše rudarje leto trpljenja. Že takoj v začetku leta se je pričela redukcija rudarjev pri TPD. Za tem so reducirali rudarje pri drž. rudnikih. Znižale so se njih plače. A vse to še ni bilo dovolj, zakaj oni srečni, katere niso podjetniki vrgli na cesto, so morali praznovati delovnike. Vse to skupaj je povzročilo pri rudarjih grozno bedo in nomanjkanje.

Ko se je v mesecem septembrom lanskega leta konjunktura nekoliko zboljšala, tako da je delavstvo vsaj vse šihote napravilo, se je vsak nekoliko oddahnil in mislil, da si bo ob svoji pridnosti vsaj nekoliko zboljšal svoj bedni položaj. In res, kmalu so začeli pisati tudi meščanski listi, češ, produkcija premoga je dosegla najvišjo stopnjo. Ali kakor strela iz jasnega je došlo poročilo, da so se nabave premoga drž. železnicam in drugim podjetjem znižale na minimum. Premog se je začel spravljati v skladišča. Uvajati se je začelo praznovanje delovnikov in TPD je s 15. jan. t. l. vrgla ponovno na cesto nad 400 rudarjev v Zagorju, Trbovljah in Hrastniku. A po izjavi zastopnikov TPD je to še le začetek obširnejše redukcije delavstva. Enako se godi pri drž. rudnikih. Tam so redukcijo deloma že izvedli. Rudniku Holmec preti popolna obustavitev in bo s tem spet 120 delavcev ob ves svoj zaslužek in kruh. Rudnik Leše ne obratuje že od 28. oktobra 1926. Je zopet nad 400 ljudi (z družinami) ob vsako eksistenčno mož-

nost. V Rog. gorci stoji obrat že od 23. decembra lanskega leta.

Tako vidimo, da se obeta letos rudarskemu delavstvu še večje gorje, kakor lani.

Sedaj pa nastane vprašanje, kaj bo s temi tisoči brezposelnih? Lahko je kapitalistu reči: »Ker je kriza v oddaji premoga, sem primoran obrat reducirati za toliko in toliko delavcev!« On ne bo zato lačen in njegova družina tudi ne. Zato so že poskrbele žuljave roke pridnih rudarjev. Ali drugače je z rudarjem in njegovo družino. On še pri svoji zaposlitvi ni zaslužil toliko, da bi bil mogel pravilno preživljati sebe in svojo družino. Kaj pa sedaj? Brez stanovanja, brez zaslužka in brez vsake možnosti preživljanja bo izročen usodi na milost in nemilost. Saj ne bo mogel vsled splošne gospodarske krize nikjer najti dela.

Tukaj bodo morali gg. državni krmiljarji nekoliko bolj odpreti oči. Zakaj tudi ti tisoči in tisoči nesrečnih delavcev in njihovih družin so ljudje, ki imajo pravico do življenja in hočejo živeti. Oni hočejo dela in možnost človeške eksistence. Tukaj ne bo več zadostovala izjava podjetnika, češ, »jaz te ne potrebujem!« O, ne, tukaj se bo morala vprašati v prvi vrsti država in nje predstavniki, kako bodo te svoje sohranjenke preskrbeli z delom in kruhom, če nočejo, da bodo sami sebi skladali smrtno pesem spričo bruhačnega vulkana.

Pismo slovenskega delavca v Avstriji.

Veitsch, januarja 1927.

Cenjeni sodr. urednik!

Hvala za odgovor! List sprejemam redno ter se ga že vsakokrat veselim, ker vidim, da se tudi v državi, kateri pripadam, giblje delavstvo ter vzbuja socialističen duh.

Hočem danes malo obširneje poročati, vendar prosim, da mi oprostite, ker ne znam tako spisati, kakor bi rad. Saj tudi živim že 7 let v tujini (Avstriji) in se le težko izrazim.

Zaposlenih nas je v tej tovarni in kamnolomu okrog 800 delavcev; od teh nas je okrog 120 Slovencev, med njimi mnogo takih, ki so že po 10 do 30 let tukaj, vendar je pa malo od

teh, ki so tudi tukaj pristojni. Sicer živimo tukaj kot popolnoma prosti državljani, samo volilne pravice nimamo. S tukajšnjimi nemškimi sodrugi se razumemo prav dobro, razen par nacionalistov (Hakenkreuzlerjev). Saj vedo, da smo ravno tako ubogi proleti, kakor tukajšnji tovariši, ter nam je vsem znano, da imamo skupnega tlačitelja kapitalista, proti kateremu se moramo skupno boriti.

Organizirani smo večinoma vsi strokovno kakor tudi politično. Strokovno v Bergarbeiter-Verein, Leoben.

Zaslužek znaša na uro 54 grošev do 1 šil.; razun tega dobijo tisti, ki imajo družino, 7 šil. na teden družin-

Enotni bomo zmagali!

Kriza.

Socialna drama v petih slikah.

(Dafje.)

III. prizor.

Sluga.

Sluga: Gospod ravnatelj, telefon.

(telefonu.)

Skop: Zlasti treba povedati vladi, da so davčna bremena in socialna politika...

Mešnik: In ne samo to. Breme se morajo sploh umno razdeliti. Da se določene izrazim: narodno gospodarstvo ne sme biti objekt pre-

trajne davčne obremenitve.

Osek (plune v odvaru): Gospodje, nerodnega in sploh nepomilnega in nepri-

čakovanega. Pravi, da so mi telefonirali, da marsi skupina delavcev, ki se je zbrala v nekem sestanku, naravnost v Vpijejo in razbijajo bazo (Splošno pre-

nečenje, molk.)

Skop: Vpijejo in razbijajo?

Vladni svetnik: Kdo bi si mislil ... (Telefon.)

Osek: Že spet! (Odide.)

Mešnik: Seveda, ti agitatorji!

Goldmann: Jawohl!

Mešnik: Naše ljudstvo je dobro in vboglivo in mu je vsako upiranje in razgrajanje sploh tuje. Agitatorji so, ki ga vznemirjajo in šuntajo ob skoro nepojmljivi popustljivosti poklicnih organov ...

Osek (priteče): Javljajo, da se razgrajajoči približujejo obratni pisarni; padlo je nekaj kamnov in razbili so nekaj šip!

Skop: Šipe razbijajo? (Telefon, močno; Osek k telefonu.)

Mešnik: Vlada bi morala že enkrat pokazati, da je vlada in da so tukaj zakoni.

Skop: Prosim, šipe razbijajo!

Osek (močno razburjen): Strašno! Udrli so v obratne prostore. Zaposlene delavce podijo dela. Proglasili so štrajk!

Ostali: Štrajk!

Osek: Štrajk so proglasili ... (Telefon.) Že spet! Pa ravno sedaj. Presneta reč! (Odide.)

Vladni svetnik: Ravno sedaj, ko končno zadovoljnost nacionaliz-

Mešnik: Da, gospod svetnik! Patriotizma ni, patriotizma! In jaz dodajam: kjer ni patriotizma, ni države!

Vanillini (Goldmannu in Couchardu): Kdo bi si mislil ... Pa se znajo vendar postaviti ...

Skop: Neznosno je to! Vlado imamo in zakone in postavne organe, pa razbijajo in podijo ljudi z dela in razgrajajo!

Osek: Štrajkajo; vedno več jih je; pri pisarni se zbirajo; marseljezo prepevajo. Obratni vodja je zbežal ... Udariti hočejo ... (Telefon.)

Skop (razjarjen): Kaj pa postava in njeni organi, gospod vladni svetnik? Kaj pa žandarmerija?

Couchard (z uro v roki, Goldmannu in Vanillini): Na vlak bo treba. (Goldmann, Vanillini in Couchard odhajajo.)

Vladni svetnik (v zadregi): Prav žal mi je, ravno sedaj, po izvršeni ...

Osek (naglo iz sobe): Sam vrag jih je zmotil. Shod so priredili, sestavili so resolucijo; sklenili so štrajkati ... Dokler jim ne povišamo plače!

Mešnik: Pri taki bilanci, pa višje plače! ...

(Konec II. slike.)

Dalje prihodnjic.

skih doklad. Imamo 8urni delovnik, katerega se strogo držimo in samo, ako je nujno potrebno, delamo več, za kar pa dobimo za 50 odstotkov višje plače, ob nedeljah ali praznikih pa 100 odstotkov.

Imamo veliko brezposelnih in sicer samo na Gor. Štajerskem čez 21.000 in Koroškem pa okrog 8000. Brezposelni dobivajo brezposelno podporo in sicer po številu družine: od 18 do 24 šil. na teden. Tisti, ki niso avstrijski državljani (torej tujci), dobivajo ravno tako podporo, vendar samo 30 tednoy; po poteku tega časa so primorani najti delo kje drugje, ali pa se podati v svojo državo.

Letošnje leto imamo »Nationalratswahlen«; delavstvo se pripravlja že sedaj in zbira za volilni fond ter trdno upamo, da bomo pri teh volitvah zopet napredovali. Saj se dobro zavedamo, da, dokler imamo krščan-

ske-socialno vlado, ne moremo upati mnogo na starostno ter invalidno zavarovanje.

Ta čas se vrše pri vas oblastne volitve. Tudi mi v tujini upamo, da bo delovno ljudstvo storilo svojo dolžnost ter glasovalo složno za kandidatne liste združenih delavcev, glasovalo za kandidate proletariata! Tudi mi v tujini smo v duhu pri Vas ter želimo, da se delavstvo cele države otrese jarma in kapitalistične sužnjosti, da bo bodočnost veselejša.

Priložim 5 šil. in 10 Din. 8 Din dolgujem še za leto 1926 in sedaj plačam za mesec januar in februar. Kar je več, naj bo za tiskovni sklad. Prosim, ako je primerno, objavite v vašem listu. Upam, drugič kaj več povedati. — Doma sem iz Ugovca pri Oplovnici. Bodite vi, kakor vsi sodrugi v domovini, pozdravljeni!

S socialističnim pozdravom
Veitsch (Avstrija). Ivan Jelenko.

Jugoslovanski delavci v Franciji.

Paris, 14. januarja.

V Franciji je okrog 30.000 jugoslovanskih delavcev, katerih pravno stanje v francoski republiki ni še do danes urejeno. To, kajpak, ne po krivdi francoske vlade, ki je ponovno izjavila, da je za primeren aranžma z našo državo, nego uprav in edino po krivdi naše tako slavne vlade, ki se za svoje izseljene delavce prav nič ne briga. Jugoslovanski delavci v Franciji poznajo zato le dolžnosti, zagaranjanih pravic pa nobenih. Še več; ne samo, da morajo plačevati iste davke kot domačini, od njih, kakor od vseh ostalih pri-seljencev se zahteva, da plačajo poseben davek od 375 fr. za carte d'identite. Rudarji plačujejo, oziroma se jim samovoljno odteguje, prispevek za caisse autonome in za caisse de secours brez da bi imeli pravico na podporo ali pokojnino iz omenjenih blagajn.

Ti trije primeri sami dovolj jasno pokazujejo bedno stanje naše delavske emigracije; to gotovo ni vse — izkoriščanje in brezpravnost emigracije je skandalozno, zapostavljanje veliko. Veliki del našega delavstva v Franciji danes strada, ker brezposelnost tudi njim ni prištedila.

Postavlja se vprašanje: kdo je temu kriv? Kdo je kriv našemu stanju? Odgovor nam daje sam proletarijat iz Jugoslavije. Velika večina emigriranih proletarcev nam odgovorja: »Krivica našemu bednemu položaju je jugoslovanska vlada, in to vse, ki so se vrstile od »osvobojenja« do danes.«

Vse vlade v Jugoslaviji so okupirane zgolj na zatiranju delovnega ljudstva, na tlačenju delavskega razreda, na izmozganju naroda.

Razumljivo, da preobložene s takim plodonosnim delom jugoslovanske vlade niso imele do danes časa pobrigati se za nas v Franciji. Tu in tam se nas spominjajo in nam pošljejo kakšnega »ogleduha«, seveda »državotvornog« kalibra. Škofje, naši očetje, tudi skrbno varujejo naše duše in nam pošiljajo pridne dušne pastirje, ki so tako marljivi, da o-

pravljajo svojo sveto službo kar na motobiklu! Varujejo duše in vse, ki se ne pokoravajo njegovim naukom, nalože na svoj »service rapide« in odnesejo v pekel, to je, izroče jih gospodu ravnatelju rudnika, ta se pa že pobriga, da pride vse v red. Zdaj pa smo dobili izvanredno darilo. Poslali so nam »komisarja za izseljence«. Zdaj bo pač vse v redu. Pomislite, kako je lepo in zvonko imeti za »komisarja« povrh še človeka, ki je prijazen, rad in veliko govori, ki pravi, da se ga ni treba bati, da se s politiko noče pečati. Prav zares smo srečni, vsaj na videz.

Se bolj kot vse komisarje si pa želimo, da bi vlada sklenila z Francijo zahtevane konvencije.

Take konvencije nam morajo v prvi vrsti garantirati popolno politično enakopravnost z domačini. Imajoč popolno politično enakopravnost, smo v stanju, da si gospodarski položaj zboljšamo. Popolno ekonomsko enakopravnost in absolutno popolno sindikalno pravo. Nadalje: Socialno zaščito, pravico na socialne ustanove (podpore, pokojnine in drugo) in kontrolo emigracije ter pravico azila.

To so zahteve, za katere se jugoslovanska emigracija skupno z delavci drugih narodnosti in skupno s francoskim proletariatom bori.

Vemo, da se jugoslovanska vlada za nas ne briga, vemo, da nam ona ni voljna izpolniti naših zahtev. Toda za nas se interesira francosko delavstvo in to bo zaleгло.

Delavstvo bo prišlo do svojih pravic edinole potem razrednega boja. Kolikor moči, toliko bomo imeli pravic. V ministrski sobi rešeni konflikti in skovane naredbe so delavcem vedno le v škodo.

Danes, ko nam minister socialne politike, njen komisar v Parizu in jugoslovanska vlada govore o regulaciji našega stanja v Franciji in nam kažejo prijazno lice, mi delavci v franciji zahtevamo odločno, da se naše vprašanje reši v duhu naših zahtev.

Zahtevamo sklenitev delavske konvencije!

rilo nov duh med Kitajci, tako da se inozemec več ne posmehuje počas-nemu in lenemu Kitajcu.

Kingman priporoča Združenim državam in drugim veselam, da naj drže roke proč od Kitajske, dokler narodno gibanje ne združi Kitajcev, spodi militariste in ustanovi nov red, v katerem bo gospodstvo tujih sil nad Kitajci s pomočjo pogodb nepo-

Iz pisarne »Svobode«.

V petek, dne 21. t. m. zvečer se je zbralo precejšnje število visokošolcev — članov akademskega marksističnega kluba — ljubljanske univerze v prostorih »Svobode«, da si določijo načrt za svojo medsebojno izobraževalno delo in v zvezi s tem za smotreno kulturno akcijo v podružnicah »Svobode«. Sodr. Tuma je v kratkem razvil svoje misli o tem tako nujnem delu med akademiki samimi. Označil je kot prvo in najvažnejšo nalogo marksistične akademične mladine, pripravljati teoretični material in ga nato širiti med delavstvom. Na predlog akademikov samih si bo »Svoboda« naba-vila moderno socialistično literaturo, ki jo bo potom referatov in diskusij dobro predelala. Sad teh diskusij bodo smotreno sestavljena predavanja po podružnicah »Svobode«. Naj-aktualnejša remek-dela iz socialistične literature se bodo morala tudi predstaviti, da pridemo Slovenci tako do male, izbrane soc. knjižnice, ki bo predstavljala v domačem jeziku za vso našo proletarsko mladino duhovni arzenal v njenem emancipacijskem boju.

Istočasno s tem izobraževalnim delom se bo morala akademska enota »Svobode« lotiti izbire dobrih socialnih del iz naše in tuje književnosti za dramatične enote, ki takih del neobhodno potrebujejo. Gre predvsem za igre socialne vsebine, ki bodo morale biti neoporečne tudi v umetniškem oziru.

Dnevne novice.

Viktor Orosy umrl. V nedeljo, dne 23. t. m. je po daljšem bolehanju umrl vpokojeni strojnik sodrug Viktor Orosy na Vrhniki. Pokojnik je deloval dalj časa kot aktivni železničar v železničarski strokovni organizaciji, kakor tudi v političnem pokretu. Med tovariši jako priljubljeni prijatelj je imel velik ugled zlasti tudi zaradi tega, ker je tovariško pomagal vsakomur, komur je le mogel. Za njim žaluje velik krog osebnih prijateljev, kakor tudi naša organizacija. Pogreb se je vršil ob lepi udeležbi somišljenikov in prijateljev v ponedeljek popoldne. — Izrekamo tudi rodbini iskreno sožalje!

Zdravstvena predavanja prosvetnega odseka Delavske zbornice. Prosvetni odsek Del. zbornice bo priredil v prihodnjih štirih tednih ciklus zdravstvenih predavanj za ljubljanske delavce in nameščence. Predavanja se bodo vršila redno vsak ponedeljek ob pol 8. uri zvečer v veliki dvorani Mestnega doma in sicer v sledečem vrstnem redu: V ponedeljek, 31. jan., »Tuberkuloza«, film v 3. dejanjih, predavatelj g. dr. Vrtovec; v ponedeljek, 7. febr., »Prva pomoč v sili«, 46 skioptičnih slik, predavatelj g. dr. Puc; v ponedeljek, 14. febr., »Spolne bolezni«, film v 2. dejanjih, predavatelj g. dr. Vrtovec; v ponedeljek, 12. febr., »Alkoholizem«, 72 skioptičnih slik, predavatelj g. oficijal Puhar. — Prva tri predavanja trajajo približno eno in pol ure, četrto pa dve uri. K predavanju »Spolne bolezni« osebam pod 18. let pristop ni dovoljen.

Udruženje delavskih rediteljev, četa Vič-Glince, priredi v nedeljo, dne 30. jan. v gostilni Krušič (pri Traumu) na Glincah veselico ob 3. uri popoldne. Spored: Od 3. do 5. ure poslovitve na čast trem sodrugom, ki odhajajo k vojakom. Tu imajo vstop samo člani UDR, ki se izkažejo s članskimi legitimacijami. Ob 5. uri popoldne se otvori veselica. Šaljiva pošta, ameriška ženi-

znana reč. Kantonski vodja Čiang-kaišek je naklonjen krščanskim misijonarjem. Krščanski Kitajci so bili med prvimi, ki so se pridružili nacionalnemu gibanju. Oni priznajo sicer krščanstvu samo to, kar je v njem dobrega in človekoljubnega. Revolucija se vodi proti izkoriščanju in inozemski tovarnar je pri njih simbol trpljenja.

Kot tretjo nalogo akademske enote je označil s. Tuma organizacijo sotrudnikov lista »Svobode«, ki se bo začel izdajati takoj, ko se mu zagotovi obstanek potom marljivega prispevanja po vseh podružnicah »Svobode« že tekom prvih treh letošnjih mesecev. List bo prinašal na prvem mestu članke filozofske-teoretične vsebine, na drugem leposlovne prispevke in končno razna poročila in strokovne članke iz vseh panog našega izobraževalnega dela. Tu bodo imeli zlasti tehnični odbori vseh naših podvez hvaležno polje, smotreno in sistematično vzgajati v »Svobodi« organizirane razne enote, kakor n. pr. pevske, dramske, športne, telovadne, turistične itd.

Odpirajo se nam tukaj široki vidiki in novo gibanje, ki se poraja v zadnjem času zlasti med našo delavsko mladino; to nam je porok, da bo našlo naše delo, ako ga smotreno izvajamo, hvaležen odmev v vseh mladih dušah, ki hrepene z vso mladeniško energijo k luči resnice in lepote po udeleževanju svojih čilnih sil. — Po teh programatičnih izjavanjih s. Tume se je vnela živahna diskusija, ki je razčistila nekatera vseh vprašanja in ugotovila način in čas temu prepotrebemu delu. Soglasno so se sprejeli nekateri sklepi, ki nam dajejo zagotovilo, da stojimo tudi tukaj na pragu nove intenzivnejše dobe v življenju delavskega izobraževalnega pokreta.

teve ples in prosta zabava. K obilni udeležbi vabi odbor.

Zobotehniški oddelek Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani na Miklošičevi c. 20. je začel pod vodstvom zobozdravnika strokovnjaka in s tremi tehničnimi močmi dne 17. t. m. poslovati. Člani in njih sivojci imajo tako možnost, da si dajo lečiti zobe in da dobe prvovrstne zobne naprave. K stroškom imajo po izdani okrožnici prispevati gotove odstotne prispevke, ki so pa tem manjši, čim dalje časa traja članstvo.

VII. mednarodni vzorčni velesejem v Ljubljani. Urad Ljubljanskega velesejma je razposlal na vsa večja in ugledna industrijska, obrtna in trgovska podjetja prijavnice za udeležbo kot razstavljalce na letošnjem vzorčnem velesejmu, ki se vrši od 2. do 11. julija t. l. Termin je ugoden, ker je v tem času poset kupcev močnejši, ki zvežejo svojo trgovsko pot na velesejem s istočasnim obiskom naše divne Slovenije. Večina lanskeletnih razstavljalcev zasede svoje stare razstavne prostore. Naproša se vse one, ki imajo posebne želje glede prostora in udeležbe, da to prijavijo takoj sejmškemu uradu, ki bo vsakemu radevolje in najbolje ustregel, česar pa pozneje ne bo mogel več. Hitra in točna prijava posameznika je v korist celokupnih razstavljalcev, ker se prihrani na delu in denarju, ki se zamore racionalnejše izrabiti za razvoj intenzivne propagande za pridobitev kupcev.

Delegacija ministrstva financ v Ljubljani opozarja na razglas o novi emisiji kolkov v Uradnem listu št. 3 z dne 7. jan. 1927, glasom katerega prestatenejo s 1. febr. 1927 veljati kolki sledečih vrst: po 0,05, 1, 2, 3, 5, 10, 20, 50, 250, in 500 Din. Od tega dne do vštete 1. maja 1927 se lahko zamenjajo za nove kolke pri vseh finančnih napravah, ki prodajajo taksne vrednotice na račun uprave državnih monopolov (blagajna delegacije ministrstva financ v Ljubljani

Kitajsko delavstvo je temelj kitajske revolucije.

Ameriški profesor Harry Kingman poučuje že več let na misijon-skem učilišču v Tientsinu. Pisal je svojim prijateljem v Ameriki o probujenju Kitajske v zadnjih dveh letih. Opisuje vzroke sedanjega nacionalnega in socialnega gibanja na Kitajskem.

Kingman pravi, da se je unija pomorcev organizirala v Kantonu leta 1921. To je bil začetek sedanjega delavskega gibanja. Leta 1924 so delavci v šangajskih tovarnah postali nepokojni. Nekateri pametni inozemski podjetniki so priporočali bolj človeško ravnanje z delavci. Nihče jih ni poslušal. Zgodaj v letu 1925 je bila stavka v šangajskih japonskih tovarnah. Stavkarji so najeli nekega angleškega advokata, da je v njih imenu zanje posredoval pri tovarnarjih. Skrpan je bil mir, toda tovarnarji se niso držali pogodbe. Odpustili so delavce, ki so aktivno sode-

lovali pri stavki. Šangajsko mešano sodišče je hitro kaznovalo delavce, ki so kaj poškodovali tovarniško lastnino, ni se pa brigalo za tovarniškega predelavca, ki je ubil nekega delavca. Dijake, ki so protestirali proti takemu ravnanju, so vrgli v ječo. Njih prijatelji, ki so nadaljevali poulične demonstracije, so pa bili postreljeni na ulici v razvpitem masakru dne 30. maja. To je povzročilo, da so se vršile na Kitajskem demonstracije proti inozemcem.

Stavke so torej nastale, ker so grdo ravnali z delavci. Suvali so odraslene in otroke. Predelavci so bili vajeni pretepati delavce in so tako pretepanje že smatrali za vsakdanjo potrebo. Po masakru so si vojaški guvernerji prizadevali potlačiti delavsko gibanje. A vsi ti poizkusi so bili zaman. Delavsko gibanje se je hitro razvijalo. Unije so rastle kakor gobe iz tal. To gibanje je pa ustva-

in vsi davčni uradi), kjer interese tudi lahko dobijo natančnejša pojasnila. — Za delegata: Sušec.

Dobavitelj premoga se opozarja na razglas o ponovni ofertalni licitaciji za dobavo premoga Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani, ki je bil objavljen v Urad. listu št. 120 z dne 30. dec. 1926.

Tonče pravi, jaz ne pijem vina, zoperna mi njega je kislina, moja je parola zdaj: živel gorki »BUDDHA« čaj!

Maribor.

Vidovičev klub v Mariboru. Pred kratkim se je v Mariboru ustanovil Vidovičev klub, kakršni že obstajajo v vseh večjih krajih naše države. Koncem t. m. otvorili tudi mariborski klub večerno šolo z proforskim zborom, kjer se bodo poučevali vsi realno gimnazijski predmeti. Vabijo se vsi oni, ki se zanimajo za stvar, da se prigrasijo pri tajniku kluba tov. Juliju Gorupu, Sodna ulica 26. I., in sicer dnevno od 12. do 14. in od 18. do 19. ure ustno ali pismeno. Takojšnja prigrasitev važna, ker se po pričetku šole predmeti ne bodo ponavljali. Predpogoj za vstop je ljudsko-šolska izobrazba. Širša pojasnila daje tajnik.

Iz delavnic v Mariboru. S 1. marcem odide v Rakek 24 skupin, to je po 1 strojevodja in 1 kurjač; v ta namen že zidajo tam stanovanjske hiše. Kakšne bodo, ne vemo. Jasno je, da bo obenem šlo tja tudi precej prometnega osovja.

Iz Studencev pri Mariboru. Neki Orjunaši, ki so že znani, so predpretekli teden udrli v novo stavljeno poslopje »Svobode« telovadnice ter napravili pri gost. Stumpfu in v telovadnici precej škode. Proti njim se vloži kazenska ovadba.

Strojevodje za Srbijo. Prometno ministrstvo, ozir. direkcija Beograd je pozvala strojevodje, da gredo v Srbijo, češ da tam nimajo zmožnih ljudi in so že vsi stroji skvarjeni. Iz Maribora se jih je oglasilo 10, a zdaj jim je že žal, ker jih bodo namestili v čisto zapuščenih krajih, kjer niti stanovanj ne dobijo. Torej je treba biti previden s to beograjsko direkcijsko!

Borza dela v Mariboru. Od 16. do 22. januarja je iskalo pri tej borzi 98 moških in 59 ženskih t. j. 157 oseb dela, 27 moških in 30 ženskih je bilo delo ponujeno, 51 oseb t. j. 32 moških in 19 ženskih ga je dobilo, 20 moških je odpadlo, 18 oseb in sicer 13 moških in 5 ženskih je odpotovalo iskat si delo. Pri mariborski borzi dela je delo na razpolago: 25 viničarjem, 20 majarjem, 1 vrtnarju, 1 fotografu, 2 vajencema trgovske stroke, 8 vajencem (predilniške, mlinarske, usnjarske, pekarske in ključavničarske obrti), 11 kmečkim deklam, 20 šiviljam za pekarsko, 3 sobaricam, 8 služkinjam, 7 kuharicam, 3 pletilkam, 2 gospodinjam, 1 vzgojiteljici, 3 postrežnicam, 2 gostilniškim kuharicam, 3 pomožnim delavkam.

Razvidnica prometa tu- in inozemskih potnikov mestne občine Maribor v letu 1926. V hotelih in prenočiščih: Naši državljani in sicer: Iz Ljubljane 2423, iz Slovenije 9236, iz Zagreba 2362, iz Hrvatske in Slavonije 1741, iz Beograda 598, iz Srbije 500, iz Dalmacije 383, iz Bosne in Hercegovine 241, iz Črne gore 5; skupaj 17.489. — Tuji državljani: Avstrija 4969, Italija 263, Nemčija 382, Čehoslovaška 242, Madžarska 94, Francija 17, Anglija 6, Holandska 6, Skandinavija 1, Švica 22, Poljska 8, Amerika 51, druge države 10; skupaj 6071.

Pobrežje.

V nedeljo, dne 6. februarja tl. se bo vršil v prostorih gostilne Simonič ob 9. dopoldne V. redni občni zbor podružnice »Svoboda« s sledečim dnevnim redom: 1. Prečitanje zapisnika zadnjega občnega zbora; 2. poročila, predsednika, tajnika, blagajnika, kontrole, odsekov; 3. volitev novega odbora; 4. slučajnosti. V slučaju, da ne bi bil zbor v določenem času sklepčen, se vrši eno uro pozneje brez ozira na število navzočih

(§ 18. dr. pr.). Glasom § 19. dr. pravil imajo le oni glasovalno pravico, ki so plačali za zadnji mesec pred občnim zborom svojo članarino. Udeležba je društvena dolžnost vsakega člana.

Leše.

Ako kje pri kakem rudniku delavstvo občuti toliko gorja in krivic, kakor mi na Lešah, potem res leži povsod prokletstvo nad nami, bednimi rudarji. Imamo namreč lastnika podjetja, inozemca, ki sedi v tako varnem zavetju, da mu pravzaprav noben SHS zakon ne more doživega, še manj pa naše žaljave pesti. Mnogo milijončkov smo mu že izkopali iz te črne leške zemlje; napravili smo mu udobno življenje, sebi pa uničili svoje najdražje, svojo moč — svoje zdravje. Za plačilo nam je ta poslal na Leše kot ravnatelja g. F., katerega lastnosti so take, da je bolje, da o njih ne govorimo. Pomislimo: lansko leto nam je kljub bednemu stanju naložil plačilo stanovanjske najemnine v iznosu 25 Din mesečno, ki jo še nikdar nismo plačevali. Vse naše prošnje za odpravo te krivice so bile zastoj. Ali božja kazen se je tukaj pojavila v obliki hišno-najemninskega davka, ki je bil tako velik, da so gospodje še »gor« plačali. Zato so pa naši rešitev v tem, da so nam plače znižali. In zopet je prišla božja kazen v obliki povodnji, katera je dne 28. okt. l. l. popolnoma onemogočila redno obratovanje. Toda kljub temu bi že lahko zopet obratovali, ko bi bila volja. Ali gospodje imajo pač mesečno plačo in topla stanovanja, zato se jim z vzpostavo obrata nič ne mudi. Za nas rudarje se pa nič ne brigajo. Sedaj pričakujemo še to božjo kazen, da bo odneslo še tisto, kar je ostalo na levem bregu Meže, od podrtega pa še do stoječega mostu. To je srčna želja nas vseh leških rudarjev, zakaj čas mora priti, ko si bo moral kak ravnatelj še jako premisliti, predno bo silil rudarja-kopača s plačo 20 Din za 8urno težko delo v jamo. — Leški rudarji.

Ruše.

V tukajšnji tovarni dušika je grozil te dni odpuščen trem delavcem, in to ne toliko po krivdi ravnateljstva, kolikor po krivdi nekega delovodje, ki misli, da se nahaja v Kamerunu, pa preganja in žali naše delavce. Topot se jim je hotelo naprtiti grehe, ki jih niso izvršili, pa so k sreči v ravnateljstvu tudi taki možje, ki znajo objektivno presojati vsak slučaj, in tej objektivnosti se imamo zahvaliti, da ni bilo spet nepotrebne razburjenja in žrtev v tem težkem času brezposelnosti in splošne življenske krize.

Murska sobota.

V nedeljo, dne 16. tm. se je vršil v Murski Soboti dobro obiskan volilni shod. Zborovalci so pokazali, da so že dovolj siti vseh praznih fraz in prevar vseh meščanskih strank, ki so ob času volitev hodile kar trumoma obljubovat tem ubogim Prekmurcem, ki živijo v strašni bedi, so za meščanske stranke le sredstvo za doseg njihovih temnih nakan. Samo za »Stimmvieh«. Potem pa se za to revno paro nihče več ne briga. Sedaj so prišli do prepričanja, da se mora delavstvo in vso revno ljudstvo samo začeti braniti v svoji proletarski socialistični stranki. Prekmursko zavodno ljudstvo bo glasovalo za našo listo. Ob enem se je tudi vršil ustanovni občni zbor SSJ in je pristopilo prav lepo število delavcev in malih obrtnikov, kateri bodo razširjali socialistično idejo. Le tako naprej in kmalu bodo zgineili vsi meščanski demagogi in prekmursko ljudstvo si bo z lastno močjo priborilo svoje pravice.

Šoštanj.

Krajevna organizacija socialist. stranke Jugoslavije vabi s tem vse svoje člane na važno sejo, ki se bo vršila v četrtek, dne 27. tm. točno ob 7. uri zvečer v Zadržnem domu. Udeležba je dolžnost.

Združene delavske organizacije šoštanske so otvorile z dnem 2. jan. 1927 javno čitalnico v Zadržnem domu. Članom so na razpolago razni časopisi, ki so čitateljem na razpolago od 8. ure zjutraj do 22. ure zvečer. Poleg tega se članom priporoča, da se poslužujejo tudi knjižnice, ki nudi obilo razvedrila in izobrazbe.

Članom delavskih organizacij v Šoštanju se tem potom naznanja, da je bivši predsednik krajevne organizacije g. Anton Rožič odstopil od predsedstva in iz organizacije, ter poslal pismeno izjavo, da je odslej vedno in povsod nasprotnik delavskih organizacij. Delavstvo naj ga torej samo sodi o dosedanjem prepričanju in se ravna vedno in povsod po njegovi lastni izjavi.

Pretekli teden je bil pri nas ustanovni občni zbor neke narodne stranke, katero je sklical neki gospod; cel program je imel 5 ali 6 točk. Tisto pač vemo, da je v neki točki stalo zapisano, da se člana, ki rovari v društvu, iz istega izključijo in se mu izplača vsa članarina nazaj. Bila je pa že na tej seji huda opozicija. H koncu je prišlo skoro do smešnega pretepa z opozicijo, nakar se je seveda tudi občni zbor razbil, in so se ljudje še prej izključevali, kakor so sploh stranko ustanovili!

Delavsko godbeno društvo »Zarja« priredi v soboto, dne 5. februarja t. l. ob 8. uri zvečer v Zadržnem domu koncert, združen s plesnim venčkom. — Sodrugi, pomagajmo mlademu društvu, katero je v teku enega leta požrtvovalno delalo, tako da se ni bati, da bi ne prišlo na oni višek, kakor meščanska godbena društva; zato ga podpirajmo! Kapeleku najlepša hvala za požrtvovalnost! — Tako naj bi delala vsa delavska društva na kulturnem, političnem in strokovnem polju!

Knjižnica »Svoboda«. Na zadnji seji dne 12. jan. je sklenila tukajšnja »Svoboda«, da začne knjižnica zopet redno poslovanje. Knjige, v kolikor so že prečitane, se bodo zamenjale in nakupilo se bo vse nove knjige, ki so izšle zadnje čase, da bodo zadovoljni vsi, ki posejajo našo delavsko knjižnico. Izdajale se bodo odslej knjige na vsaki praznik in nedeljo v tajništvu »Svobode« od 9.—11. ure dop. — Sodrugi, pristopajte k naši knjižnici, agitirajte za našo kulturno organizacijo »Svoboda«, pridobivajte članstvo, delajmo, ker v kulturnem delu je naša zmaga!

Delavsko izobraževalno društvo »Svoboda« šoštanj vabi vse svoje članstvo na važen sestanek v četrtek 27. januarja točno ob 7. uri zvečer v tajništvu, Zadržni dom. Dnevni red: Okrožnica in reorganizacija društva. — Sodrugi, pridobivajte člane; vsak Svobodaš naj pripelje še enega v naše vrste! Tako bo delo veliko lažje. Ne glejte in ne kritizirajte od strani; vsak član naj prime za delo sam! Treba nam še mnogo dela. — Članarina se bode pobirala vsako nedeljo od 8.—11. ure dop. pri blagajniku. Prosimo zaostale člane, da članarino poravnajo, da tudi mi poravnamo v centrali, ki ima tudi velike težkoče radi nerednega delovanja podružnic. — Sodrugi, na delo! Na agitacijo! Pridobivajte člane in članice! Ne ozirajte se na egoiste, ki hočejo »Svobodo« le škodovati! Taki ljudje niso vredni, da se štejejo med delavce! Pridobivajmo zlasti mladino, ker ta je temelj naše bodoče moči! Treba je oživeti podružnico, kakor je že bila, posebno sedaj, ko imamo svoje prostore, svoj dom! — Vsi na delo za našo »Svobodo«!

Tukajšnja tovarna Fr. Woschnagga že delj časa, toda sistematično odpušča delavce, ostale pa razvrščuje, da delajo po par tednov na mesec. Čudno je to postopanje ravnateljstva zlasti sedaj v sredi zime, ko delavstvo trpi že itak pomanjkanje pri vseh potrebščinah. Nerazumljiva nam je ta kombinacija še posebej zato, ker so še pred kratkim morali delati delavci v tovarni čez ure in vse nedelje in praznike seveda brez nadplačila sedaj pa naenkrat ni dela niti za navadne delavnike. Ker smo prizadeti v obče vsi se bomo za to ravnanje zanimali.

Zagorje ob Savi.

Obvestilo vsem podružnicam »Svobode«: Prejeli smo 15. t. m. okrožnico, s katero vabijo k slavnostni otvoritvi »Svobodnega doma« v Studencih pri Mariboru. Naslov na kuverti je pa bil tako netočen, da bi kmalu dopisa ne prejeli, ker v Zagorju ni »Del. doma«. Pač pa v Lokah »Zadržni dom«. Tem potom ponovno obveščamo vse one, ki se obračajo do nas, naj odslej naprej pošiljajo vse dopise na naslov: Podružnici »Svobode« v Zagorju ob Savi, ali: »Svoboda« v Lokah, Zadržni dom« v roke tajništva. — Tajnik.

Podružnica »Svobode« Loke pri Zagorju ob Savi je priredila v nedeljo 16. t. m. javno predavanje o Marxu in marksizmu. Predaval je dr. Tuma. Predavanja se je udeležilo lepo število sodrugov. Bili smo jako zadovoljni in se sodr. dr. Tumi zahvaljujemo za njegovo temeljito predavanje in želimo, da bi nas še večkrat razveselil z dobrim proletarskim naukom, katerega naša dolina neobhodno potrebuje.

Brežice.

Pogovor dveh železničarjev uradnikov na dan volitev v oblastne skupščine: No, T., ali greš danes volit? T.: Ja, bom šel. J.: Jaz pa ne grem! T.: Jaz pa grem! J.: Koga boš pa volil? T.: Socialiste; ti so mi najbližji in dosedaj sem vse druge volil, samo teh ne. J.: Oho, teh pa nikar; najmanj te! Raje ne hodi! T.: Ne vem, kaj bi storil. Vseeno bom šel in volil socialiste. J.: Pa pojdi. — Omeniti moramo, da je T. K. sin kmeta in J. G. sin vbogega železniškega delavca, ki še danes gara pri železnici, da se preživi, ko je že okoli 60 let star in zasluži dnevno 26 Din. To je slika, ki jo nudi dvajseto stoletje! Sin proletarca ne uvideva, koliko je oče trpel, predno je on postal železniški uradnik in še danes trpi, da se bomo preživlja in tudi g. uradnika tepe današnji kapitalistični režim, ali on se tega ne zaveda! — Žalostno in resnično!

Zahvala. Podpisani se tem potom najiskrenejše zahvaljujem vsem sodrugom in prijateljem, zaposlenim pri rudniku na Holmecu za darovano mi podporo v znesku 173 Din. Posebno se zahvaljujem soodr. Čebulu Justinu za njegov trud pri pobiranju. — Karničnik Marko, upokojenec.

Zahvala.

Podpisani se v prvi vrsti najtopleje zahvaljujem ravnateljstvu svinčenega rudnika The Central Europ. Mines LTD v Mežici, ki mi je kupilo invalidni voziček. Zahvaljujem se tudi rudarju Petru Havleju v Heleni pri Črni, ki je posredoval in se potrudil pri ravnateljstvu rudnika, da sem prejel omenjeni voziček. Ob enem se tudi zahvaljujem g. okrož. zdravniku dr. Edv. Suherju, da je z dovoljenjem ravnateljstva naročil in izbral kolo, kakršnega sem rabil. Prav vsem skupaj izrekam najsrčnejše zahvalo! — Jakob Bisternik, invalid. Prevalje.

Zbirajte za tiskov. sklad!

PRODUKTIVNA ZADRUGA KROJAČEV

R. Z. Z O. Z. V MARIBORU, RUŠKA CESTA ŠT. 5

se priporoča za izdelovanje obleke za dame in gospode po meri. — Lastna zaloga češkega in angleškega sukna vseh vrst. — Solidna postrežba.

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z O. Z.

Ustan. 1898 MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36—38 Telefon 324

Prodajalne v Slomškovi ulici št. 2 in na Glavnemu trgu št. 18.

Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozrajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih peciva na zavarovalno znamko D. P.